

Гарадзенская **КРЫНІЦА**

Як жыць так жыць для Беларусі, а без яе навошта жыць.
БХД.

№004, ТРАВЕНЬ 2012

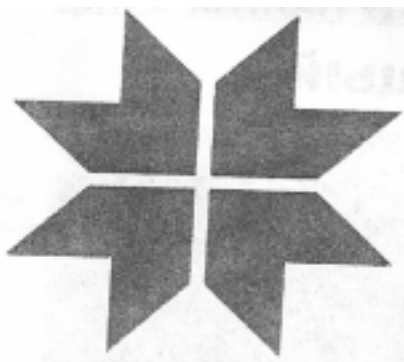
АНОНСЫ

АНОНСЫ

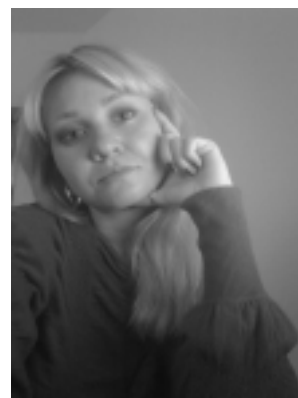
АНОНСЫ

Павал Севярынец, - “З
вандэяй не дамаўляюся”

Гарадзенскія сустрэчы
актыву Беларускай Хрыс-
ціянскай дэмакратыі

Гародня і Вялікае Кня-
ства Літоўскае

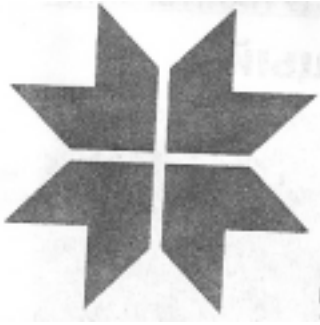

Беларусь краіна фестываляў. Хто ня ве-
дае «Славянскі базар» у Віцебску, «Магут-
ны Божа» ў Магілёве, фестываль Нацыя-
нальных культур ў Гародні.

Хто пацікавіўся, наколькі ўзнялі міжна-
родны рэйтынг беларусаў гэтыя культур-
ныя дзеі? Як вітаюць беларусаў ў краінах
Эўразвязу мы ведаем, Як вітаюць нашых
землякоў суседзі з ўсходу, мы таксама ве-
даем з расповядаў, тых, хто працаваў на
новабудоўлях Масквы і іншых мегаполі-
саў Расеі.

*Гэта «між» залезла ў косці,
Пакуляла ўсё ўверх дном.
Правяць бал у хаце госці,
Гаспадар жа – пад сталом.*

Ў калейдаскопе навін БХД

Чарговае пасяджэнне актыву абласной суполкі БХД Гарадні адкрыў па традыцыі малітвай Ойча Наш лідар абласной арганізацыі Мікола Баўсюк.

З вуснай рэзаводцы была абвешчана інфармацыя, што незаконна асуджаны на зняволенне ў вязніцы сусаршыня партыі Павал Севярынец адхіліў прапанову афіцыйнага Менску аб напісанні прашэння аб памілаванні.

Спадар Баўсюк дадаў, што вязнік сумлення - Павал Севярынец ніколі не пойдзе на супрацоўніцтва з дзеючым рэжымам.

І задача сяброў БХД Прынёманскага краю даводзіць праўдзівую інфармацыю аб пазіцыі Паўла.

Надзённым для актыву былі і словы дакладу Міколы Баўсюка аб вядомых яму парпушэннях правоў чалавека ў рэгіёнах вобласці. Ён прыватнасці, такі факт мае месца ў Свіслацкім раёне, горадзе Ваўкавыску. Прагучала прапанова з'ездзіць групе прадстаўнікоў БХД Гарадні на месца і высветліць сітуацыю.

Ня менш актуальным было і пытанне супрацоўніцтва сяброў БХД абласнога цэнтра з раённымі суполкамі. Зараз на тэрыторыі

большасці раёнаў існуюць суполкі партыі БХД, на месцах працуюць свае рэгіянальныя актывісты. З імі неабходна ўмацоўваць кантакты, праводзіць сумесныя акцыі,

запрашаць на імпрэзы ў Гарадню. Толькі шляхам цеснага кантакту можна данесці ў масы ідэі, задачы, мэты і дзейнасць партыі БХД на тэрыторыі Бацькаўшчыны.

Сцежкі памяці

Вясна, Вялікдзень і Радуніца-гэта няпоўны пералік тых дзён, якія сваю хрысціянскую і патрыятычную дзейнасць сябры Гарадзенскай філіі БХД вызначаюць найбольш актыўнымі дзеямі.

Адзначаны ўгодкі абвяшчэння БНР, дадзена адзнака да сучаснага безпрынцыповага стаўлення ўладных да трагедыі дваццатага стагоддзя - выбуху на Чарнобыльскай АЭС. А вось Радуніца-гэта Дзень памяці продкаў, тых змагароў і папличнікаў, хто нешкадуючы ўласнага здароўя і кар'еры аддаў сябе барацьбе за адраджэнне Бацькаўш-

чыны.

З нагоды свята група актывістаў БХД Гарадні правяла акцыю "сцежкамі памяці". Мэта якой, даніна павагі выдатным землякам і зямлячкам зямлі-Прынёманскага краю.

Найперш чальцы групы накіраваліся пешшу па вуліцы Каліноўскага да дома, дзе пражываў знакаміты дзеяч адраджэння беларушчыны- прафесар Міхась Ткачоў. Тут была прачытана малітва Ойча Наш і ўскладзены кветкі да памятнай дошкі ўсталёванай ў памяць рупліўца адраджэння, затым група накіравалася да муроў ўніверсітэта імя Янкі Купалы, дзе ўшанавала малітвай і кветкамі памяць Песняра Радзімы Янкі Купалы. Далей шлях гарадзенцаў пралёг да помніка знакамітай пісьменніцы пазамінулага стагоддзя Элізы Ажэшкі. З пад пяра якой як бы ажылі, і ўбачылі свет сучаснікі жыцця і паўстання на нашых землях касінераў славутага Кастуся Каліноўскага. Завяршылася акцыя пераездам групы на гарадзкія могілкі ўрочышча Спакой, дзе пакаяцца парэшткі яшчэ аднаго знакамітага барацьбіта за адраджэнне Бацькаўшчыны Аляксандра

Міхальчыка. Аляксандр Аляксандравіч, так яго называлі гарадзенскія адраджэнцы далучыўся да руху адраджэння пазней, але дзеямі сваімі пазаставіў яскравы след для нашчадкаў. Ён ўзначальваў абласную і гарадскую суполкі БНФ "Адраджэнне", арганізоўваў і праводзіў акцыі супраціву дзеючай вертыкалі ўлады. На жаль, ня вытрывала здароўе рупліўца за беларушчыну і ён пайшоў заўчасна ад нас.

Народныя дэпутаты ў дзеянні

Створаная па ініцыятыве Цэнтральнай Рады БХД Рада Народных дэпутатаў пачала плённа дзейнічаць на тэрыторыі ўсёй Бацькаўшчыны.

За невялікі прамежак ад часу стварэння Народны правялі больш за 200-це акцый, рэалізавалі звыш ста сацыяльных праектаў.

БХД ў Гародні

Першая дэкада траўня стала для чальцоў партыі БХД Гарадзеншчыны адметнай. Сябры абласной суполкі, а іх на сустрэчу сабралася больш 30-ці чалавек ладзілі рэспубліканскі двухдзённы семінар па тэме "Практычныя аспекты дзейнасці партыйных структур на мясцовым ўзроўні". Дзея ладзілася ў адным з памяшканняў Генеральнага консульства рэспублікі Польшча ў Гародні. Да ўдзелу ў акцыі прыехалі і прадстаўнікі ЦР БХД.

Тэма дзейнасці рэгіянальных структур ва ўсе часы спараджала шмат размоў функцыянераў зверху: Маўляў, рэгіянальшчыкі неаддзейнічаюць ў рэчышчы рашэнняў партыйнага цэнтра. Не выключэннем стала і старажытная Гародня.

Менавіта пытаннем першаснай дзейнасці сяброў БХД ў рэгіёнах і прысвечалася лекцыя каардына-

тара Цэнтральнай Рады БХД Аляся Шамякіна.

І мела яна лірычны назоў "Палітычныя партыі, беларускае заканадаўства і дзейнасць на мясцовым ўзроўні". Адрасу ж паміж лектарам і мясцовымі актывістамі БХД разгарэлася дыскусія аб спецыфічнасці рэгіёнаў, гісторыі, і вопыту вядзення апазіцыйнай палітычнай барацьбы на месцах. Палеміка доўжылася прыкладна гадзіну і бакі пазасталіся задаволенымі выказаным і пачутым, як з боку гарадзенцаў, так і дакладчыка.

Любы вопыт дзейнасці ва ўмовах татальнага пераследу каштоўны. Спосабам папулярызацыі ідэяў БХД ў Беларусі распавёў прэс-сакратар Цэнтральнай Рады БХД Дзяніс Садоўскі. У прыватнасці спадар Дзяніс зазначыў: "што любая самая нязначная грамадзкая справа надае вядомасці партыі, павышае яе аўтарытэт". Докладца прывёў прыклады персанальнай дзейнасці па месцы пражывання, распавёў спосабы правядзення такіх малаёмістых грамадзкіх

самакіравання тамтэйшых прадстаўнікоў грамадзкіх рухаў, фондаў і арганізацый. Менавіта іх дзейнасць ініцыятыва знізу не дае спакою Федэральнаму цэнтру, патрабуе ад яго выканання самых надзённых для канкрэтнага штату праблем. Менавіта ўвага цэнтра да ініцыятыў арганізацыйнага кіравання на думку дакладцы дае шмат пераваг. І для сведчання ім былі прыведзены шматлікія прыклады пазітыўных вынікаў такіх мясцовых ініцыятыў.

На жаль, прысутныя з горыччу зазначылі, што да такіх высот актывістам на месцах ў нашай краіне яшчэ далёка. Іх проста не чуюць, альбо іх дзейнасць кампраментуюць тыя, хто павінен выконваць так патрэбныя для рэгіёна заўвагі-пажаданні. На нашай зямлі мясцовае самакіраванне і мясцовае ініцыятыва ня больш чым ілюзорнасць. Прынамсі набалелае пытанне трыццацікіламетровай памежнай зоны. Колькі самых, захаваных ў глыбінях душы надзей маюць тыя, хто пражывае на гэтых тэрыторыях.

Польскі бок ратыфікаваў пагадненне. А беларусы на месцы чакаюць. А чаканне гэта мае канкрэтны назоў, - каманда са сталіцы.

Вельмі слушным для чальцоў БХД Прынямоння стаў практыкум каардынатара Цэнтральнай Рады БХД Валерыі Чарнаморцавай па пытаннях -

акцый і патлумачыў іх карысць справе БХД. Карысна падзяліўся сваім замежным вопытам адзін з актывістаў руху БХД Яўген Кухлей. Ён жа распрацоўшчык праграмы "Народны дэпутат ў дзеянні". Так, будучы ў ЗША наш калега прыкмятаў значную актывінасць ў пытаннях мясцовага

"Роля інтэрнэт і сацыяльных сетак ў правядзенні мясцовых кампаній".

Ў дадатак ўдзельнікі семінару вялі знаёмствы, дзяліліся сваім мясцовым вопытам дзейнасці ў суадносінах з прадстаўнікамі раённых вертыкаляў.

Ларыса Ішчанка. Прафесійная журналістка. Скончыла інстытут журналістыкі Беларускага Дзяржаўнага ўніверсітэта. Жыве ў Гародні. Супрацоўнічае з "Гарадзенска крыніцай". У творчасці аддае перавагу допісам на тэму далёкай гістарычнай мінуўшчыны.

Гародня і пачатак Вялікага Княства Літоўскага

Блукаючы па брукаваных камянем вузкіх вулачках Гародні, глядзіш на старадаўнія помнікі архітэктуры і адчуваеш, як ўсё нібыта дыхае гісторыяй. Уяўляеш сабе, як па гэтых жа вуліцах праязжалі карэты, як важна шпацыравалі нашыя знакамітыя землякі - Стэфан Баторый, Давыд Гарадзенскі, Кастусь Каліноўскі і многія другія. Шмат чаго бачылі сцены каралеўскіх замкаў, Каложскай царквы, сінагогі і іншых помнікаў архітэктуры. Сёння да гэтых месцаў прыходзяць маладыя, пабраныя шлюбам пары, каб прызнацца ў каханні і сфатаграфавать лепшыя імгненні свайго жыцця.

На жаль, шмат гістарычных фактаў старажытнасці застаюцца невядомымі па сённяшні дзень. Пасля вялікага пажару ў 1183 годзе Гродна больш чым на паўстагоддзя знікае з поля зроку ўсходнеславянскіх летапісаў.

Зацікаўленнасць гісторыяй свайго горада прывяла мяне да краязнаўцы, доктара гістарычных навук Алеся Краўцэвіча.

- Цікава даведацца, ці захаваліся ў Гародні, сляды некалі магутнай дзяржавы - Вялікага Княства Літоўскага?

Сёння ў горадзе захоўваецца шмат напамінаў аб той дзяржаве: дакументы і рэчы ў гісторыка-археалагічным музеі, само архітэктурнае аблічча сённяшняга гістарычнага цэнтру (сетка вуліц, жылыя дамы і храмы) склалася менавіта тады - ў эпоху

Вялікага Княства. А пра паўтаравекавую вайну з крыжакамі засталася вельмі многа сведчанняў у зямлі на падворку старога замка. Археалагі знайшлі тут наканечнікі арбалетных стрэлаў, фрагменты даспехаў, каменныя ядры ад катапультаў, дэталі баявых арбалетаў, пахаванні загінуўшых абаронцаў.

Дасціпныя работнікі музея на Старым замку склалі дзве горкі з гэтых вялікіх каменных ядраў 14-15 стст. каля ўваходу ў музей прама пад жэрламі бронзавых гармат 18 ст, чым прымусілі некалькі пакаленняў гарадзенцаў ламаць галаву над праблемай: як такія вялікія ядры заганялі ў такія малыя жэрлы гармат?

-Які гістарычны прамежак часу застаецца невядомым?

З 1252 г., няма нават ніводнай узгадкі пра горад не кажучы ўжо аб якой-небудзь інфарма-

цыі пра мясцовыя падзеі. Тым не менш, мы дакладна ведаем, што горад у той цёмны час існаваў і нават перажываў час росквіту. Археалагічныя раскопкі засведчылі мірнае і спакойнае жыццё гарадзенцаў у канцы 12 - першай палове 13 ст., а таксама пашырэнне тэрыторыі горада ад Старога замку ў бок сённяшняй Савецкай плошчы і ўздоўж Нёмана, там, дзе знаходзіцца вуліца Падольная (сёння самая старажытная назва вуліцы ў нашым горадзе).

Храністы і летапісцы суседніх краінаў зноў зацікавіліся Гародняй у сувязі з новымі і надзвычай важнымі падзеямі на Панямонні, у якіх гарадзенцы прымалі самы непасрэдны ўдзел. Гаворка ідзе пра пачатак утварэння ў Верхнім і Сярэднім Панямонні новай дзяржавы - Вялікага Княства Літоўскага. На жаль, доўгі час, па пры-

чынах далёкіх ад навукі, за гарадзенцамі не прызнавалі актыўнай ролі ў гэтым працэсе. Паводле афіцыйнай расійска-савецкай гістарыяграфіі якраз у той "цёмны" час (першая палова 13 ст.) Гародня была захоплена літоўскімі феадаламі і прыгняталася імі (а пазней яшчэ і польскімі панами) ажно пяць стагоддзяў, пакуль яе не вызваліў старэйшы расійскі брат. Гэтую "казачную" гісторыю ўводзілі ў галовы гарадзенцаў праз усе падручнікі і школы ад пачатковай да вышэйшай, так доўга і старанна, што нарэшце амаль усіх пераканалі ў яе праўдзівасці. Чаму так рабілі расейскія, а потым савецкія ўлады, зразумець няцяжка. Заваяваным народам лягчэй кіраваць, калі адабраць у яго гістарычную памяць.

- Як гарадзенцы трымалі абарону, ад чужынскіх нападаў?

Абараняць Гародню ад валынска-татарскіх войскаў дамапалі перасяленцы з Прусіі - прусы і барцяне, якія ўцяклі ад нямецкіх крыжакоў і з дазволу Вялікага князя Трайдэна пасяліліся ў ваколіцах горада. У 1277 г. галіцка-валынскае войска, разам з татарамі, зноў ідзе сюды вайной. Адзін з валынскіх атрадаў апарэдыў асноўныя сілы і размясціўся на начлег па дарозе ад Ваўкавыска да Гародні ("ляглі на ноч, і без варты, і даспехі свае паздымалі"). Валынскі летапісец паведамляе далей, што нехта збег ад атрада да горада і сказаў гараджанам: "маўляў, людзі ляжаць на сяле без парадку. Прусы і барцяне, вы-

ехаўшы з горада, ударылі на іх ноччу і пабілі іх усіх, а іншых схпілі і павялі ў горад". Назаўтра да месца падзеі падыйшло асноўнае валынскае войска. Да князя прыбег адзін з тых, хто здолеў уратавацца "нагі і босы" (а справа была зімой - А.К.) і пачаў апавядаць, што пабітыя ўсе баяры Мсціслава і Льва, і слугі ўсе пабітыя, а іншыя схопленыя". Валынскае войска падыйшло да Гародні і ўбачыла: "... слуп каменны высокі стаяў перад варотамі горада і ў ім заселі прусы і нельга было прайсці паўз іх да горада, бо пабівалі з таго слупа". Аднак валынчанам удалося захапіць абарончую вежу, што выклікала жах сярод абаронцаў горада. Тым ня менш гарадзенскі замак валынчане ўзяць не змаглі, таму пачалі мірныя перамовы. Дамовіліся на тым, што здымуць аблогу, калі гарадзенцы вернуць палонных. "Атрымалі сваіх баяраў, а гораду нічога не зрабілі, так і вярнуліся васьваясі".

- Так жыццё горада аказалася звязаным з лёсам Вялікага Княства Літоўскага ад самых пачаткаў гэтай дзяржавы. Няма ніякага сумнення, што гарадзенцы самыя выбралі гэты лёс і падзялялі яго да апошніх дзён існавання Вялікага Княства. Тое, што выбар гэты быў не выпадковай справай, не данінай часовым выгодам Гародня даказала ўжо ў 80-я гады 13 ст., калі стала адной з галоўных апораў маладой дзяржавы ў барацьбе з новым страшным ворагам - Тэўтонскім ордэнам.

Ларыса Ішчанка

Пад такім назовам выйшаў з друку першы, пілотны нумар маладзёвай газеты партыі БХД Беларусі.

На яе старонках маладыя, а гэта заўтрашні дзень дзейнсці БХД змогуць весці свае дыскусіі, выказваць думкі, абменьвацца інфармацыяй, дзяліцца ідэямі з папалчнікамі.

Вільня - калыска сучаснай беларускай культуры

Залы Эўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта, што месціцца зараз ў Вільні, яшчэ раз сталі асяродкам адраджэння і захавання сучаснай беларускай культуры і літаратуры.

Дзякуючы высілкам студэнтаў 2-га курса спецыялізацыі "Гісторыя Беларусі і культурная антрапалогія" наладжана выстава пад назвай "Як Дзядзька Антось у Вільню ездзіў". Прадвесніцай выставы стала аднайменная тэатралізаваная экскурсія жадаючых па старажытнай Вільні.

Аздобілі экспазіцыю выставы фотаздымкамі студэнтаў з праграмы "Візуальны дызайн і медыя". Усе гэтыя высілки студэнцкай моладзі прысвечаны 125-годдзю нараджэння класіка беларускай літаратуры Якуба Коласа.

Як вядома, асноўная частка паэмы прысвячалася аўтарам "Новай зямлі" паездцы галоўнага героя твора-Дзядзькі

Антосы ў Вільню. Патрыёты-даследчыкі Алесь Белы з Менска і віленец Андрэй Антонаў аднавілі "маршрут" коласаўскага героя. Цяпер студэнты-сучаснікі хадзілі па вуліцах на якіх калісці вандраваў дзядзька Антось.

Другую частку свята ладзілі ня толькі студэнты ЭГУ. Разам з імі на віленскім чыгуначным вакзале знаходзіліся і выкладчыкі. Пільнае вока аўтаркі допісу заўважыла сярод прысутных нямала прыгажунь апранутых ў нацыянальныя беларускія строі. Пра гэта парупіліся віленскія беларусісты, якія задзейнічалі для гэтага нават Літоўскую Дзяржаўную кінастудыю.

Побыт у Вільні Дзядзькі Антосы працягваліся на вуліцах Піліма, Лідскай Кейданскай, Нямецкай і Віленскай. Урэшце-рэшт імправізаваны Дзядзька Антось

Працяг на 6 старонцы

вызначыў дакладную дарогу і трапіў ў банк (зараз тут месціцца Віленскі паштамп) і парашаўтут свае фінансавыя справы.

Затым, разам з новымі сябрамі ён дзякаваў любімы горад, яго грамадзян і сілкаваўся разам з прысутнымі на святой для беларусаў гары Гедыміна.

Сваёй жа акцыяй тамтэйшыя беларусы, прыхільнікі беларушчыны, віленскія студэнты-беларусісты як бы разбурылі існуючыя заскарузлыя стэрэатыпы і тым самым наноў вярнулі "Новай зямлі" жывую рэчаіснасць.

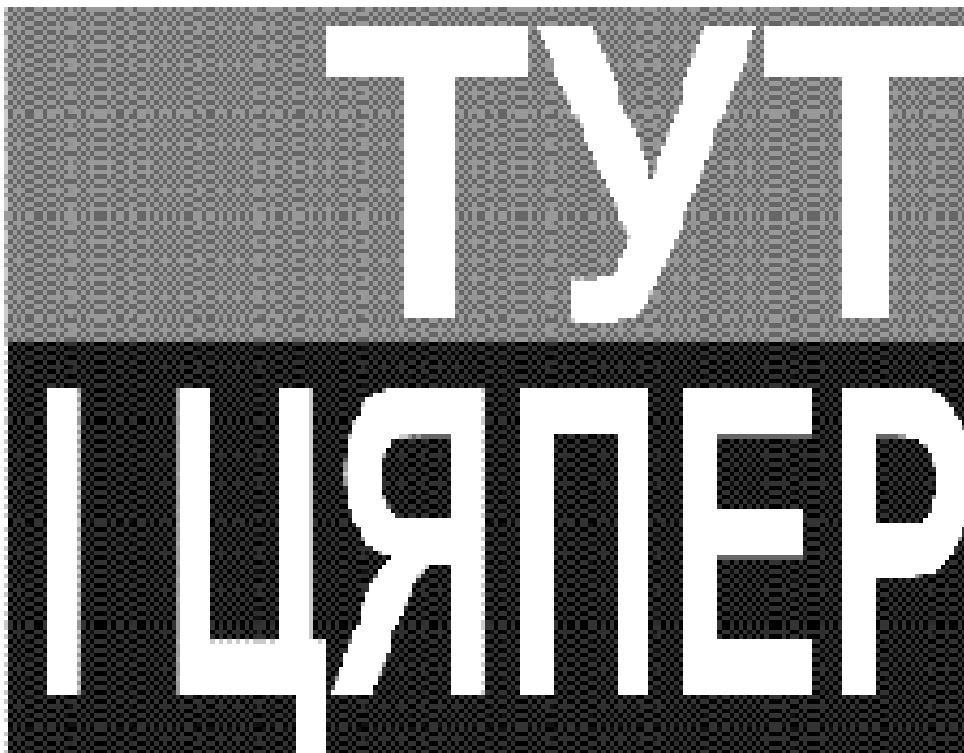
Задума ўдалася.

Да ўдзелу ў імпрэзе атрымалі запрашэнне і студэнту гарадзенскіх вышэйшых навучальных ўстаноў. Аднак, здзейсніць мару - пабываць на вуліцах Вільні, паўдзельнічаць ў гэткай гістарычнай дзеі памяці і шанавання недалёкай мінуўшчыны гарадзенцы не змаглі. Супраць побыту выказаліся адміністрацыі ВНУ.

Амэрыка

Амерыканскія службы сацыяльнай апекі параненых ў лакальных міжнародных канфліктах, а таксама дзеючыя ваенныя, атрымалі для маральнай адаптацыі сямей загінуўшых і параненых новых электронных цацкі-інструктары і дарадцы.

На думку начальнікі Генеральнага штабу Пентагона –гэта вельмі своечасовая і неабходная рэч. Цацкі-інструктары заўчасна могуць распавесці малому дзіцяці інфармацыю аб тым, што іх бацька загінуў і не вярнецца. Альбо прыйдзе з вайны калекам. У электронны мозг такой цацкі распацоўшчыкамі закладзены спецыяльныя праграмы, якія заўчасна змогуць падрыхта-

Газета тым, хто любіць Беларусь і праўду!!!

3 крыніц міжнародных!

ваць нават цэлую сям'ю да такой трагічнай інфармацыі. Даць патрэбныя інструкцыі паводзін, ўзаемадзеяння з параненым, яго маральнай і фізічнай падтрымцы.

Дарэчы, мультымедычныя гульні вяліся з амерыканскім народам і раней. Так, падчас вялікай дэпрэсіі сацыёлагі разам з палітыкамі ўмела выкарыстоўвалі пазітыўных мультыгероў для ўздыху добрага настрою абывацеля.

Эўропа за абмежаванні

Урад Швейцарскай канфедэрацыі выступіў з жорсткай заявай аб абмежаванні выдачы консульскімі службамі гэтай краіны працоўных віз.

Абмежаванне тычыцца грамадзян краін Цэнтральнай і Ўсходняй Эўропы.

Апублікаваны нават спіс краін, што трапілі ў грона абмежаванняў.

У прыватнасці, ўрадаўцы называюць восем краін-гэта Летува, Эстонія, Латвія, Польшча, Славакія, Славенія, Македонія, Харватыя. Аднак, як заўважаюць эксперты па кантролю за працоўнымі рэсурсамі Эўразвязу спіс можна доўжыць. На іх думку, швейцарцы наўмысна замоўчваюць назвы такіх краін, як Баўгарыя, Румынія.

Нагадаем, што летась квота працоўных віз для вышэйзгаданых краін налічвала шэсць тысяч працоўных месцаў, сёлета Швейцарыя ў аднабаковым парадку скараціла гэтую лічбу да двух тысяч.

Супраць захадаў ураду гэтай альпійскай дзяржавы выступаюць чыноўнікі свмага высокага рангу ў Брусэлі і, Парыжу, Берліну. Называючы такія крокі непрадуманымі, паспешнымі і наносачымі шкоды самой ідэі аб'яднанай Эўропы.

Расея

Ці прыслухаецца каманда Улад-

зіміра Пуціна да заўваг апазіцыі

На расійскім палітычным небасхіле ўсё больш гучна і часцей чутны заявы дзеячоў палітычнай апазіцыі аб няздольнасці каманды Уладзіміра Пуціна правесці ў Расеі неабходныя эканамічныя, фінансавыя і сацыяльныя рэформы.

На думку прадстаўнікоў апазіцыйнага "Яблыка" ўлада ў Расейскай Федэ

рацыі працуе на абслугу зусім невялікага кола грамадзян.

Дзецца пералік алігархаў і кіруючай вярхушкі. Вертыкаль выканаўчай ўлады пабудавана па прынцыпу Сталінска-Брэжнеўскага часу.

Яна састарэла для акамуляцыі новых ідэй, і не мае ў сваіх структурах маладых палітычных, навуковых лідараў, якія змаглі б пра-

весці неабходныя рэформы.

Апазіцыянеры даюць для будучыні Расеі пад кіраўніцтвам Пуціна ўсяго два-тры гады. Менавіта за гэты час неабходна паспець змяніць дзяржаўны курс ад дагматычнага на пазітыўны. Іншага шляху для Расеі апазіцыянеры ня бачаць. Найбольш прадбачлівыя прагназуюць яшчэ і разбурэнне расейскай дзяржаўнай інфраструктуры за кошт ўсё большага пранікнення на тэрыторыю краіны нелегальнага ўсходняга бізнесу, які сваімі дзеяннямі давядзе банкава-фінансавую структуру да поўнага заняпаду.

3 блізкага Ёсходу

Хрысціянскі свет ў непакоі.
Згодна інфармацыі службаў ААН

па каардынацыі жыццядзеінасці бежанцаў спецыялістам вярэдзяць душы такія факты. За апошні час колькасць насельніцтва краін Блізкага Ёсходу, што прапаведаюць хрысціянства значна скарацілася.

На жаль, гэтая дэмаграфічная бяда прыйшла з боку нецярпімасці, і непрыняцця хрысціян ад разнастайных экстрэмісцкіх арганізацый прапаведуючых дагматычны Іслам.

Адапаведна інфармацыі тых жа крыніц, пасля Другой Сусветнай вайны на тэрыторыі краін Блізкага Ёсходу хрысціянскае насельніцтва складала звыш 20-ці працэнтаў агульнай колькасці пражываючых. Зараз перапіс паказвае жahlівыя лічбы, ў некаторых краінах хрысціяне складаюць менш двух працэнтаў насельніцтва.

КРЫНІЦА

www.bchd.info

**Тыражаванне і распаўсюд усімі зацікаўленымі асобамі
дазваляецца і вітаецца**

Адвечнае , альбо sos міласэрнасці

На сваім журналісцкім шляху людзей, што прыходзяць ў рэдакцыю з тоўстымі папкамі сваіх папераў-цяжбаў бачыў шмат. Сюжэт тут вядомы як Божы дзень. Па месцы жыхарства нехта, некаму, некалі невыканаў яго прозьбу, пажаданне.

І справа тут зусім ня ў тым, што нехта, некалі. Надзённы тут аспект нашай чалавечай маралі, чысціні душы.

Вось і ў выпадку пра які хачу расказаць тое самае. У вёсцы Навасёлкі Свіслацкага раёна разам з мамай пражывала дачка Марыя Восіпаўна Грушэўская. Жылі неба-

гата як ўсе сяльчане. Дзялілі з імі вясковыя радасці, праблемы. Адным словам беларуская талака.

Класік згадаў: "Ўсё мае пачатак, ўсё мае сваё заканчэнне". Так і ў выпадку Марыі Восіпаўны. Захававрэла мама. Дачка звярнулася да дактароў, тыя давалі парады, лекі, непамагала. І здарылася трагедыя, мама адыйшла ў нябыт. Гора дачкі непамернае, памер адзіны чалавек з якім жыла столькі год любіла яго даччынаю любоўю.

Боль, што пасялілася ў душы гераіні маіх радкоў вядомая толькі ёй, бо кожны любіць, кахае, адчувае толькі па свайму. Боль-гэта

страшная пакута, а калі гэтая боль душэўная, і яе выток, - страта любімай мамы, вызначыць тут мер жалю немагчыма. І толькі боль страты павёў Марыю Восіпаўну шукаць нейкай відаць, яе мройнай праўды. Мама мела амаль восемдзесят год. Дачцы падавалася, што лекар неадаглядзелі, недаслухалі, непрадзягназавалі. І падстава была, бо ня ў крыўду слугам Гіпакрата, яны часам згадваюць словы, а слова не варабей. Вось і ў выпадку пра які я пішу мела месца неасцярога слоў лекара, які згадаў дачцы: "Што ж раней не првезлі да нас хворую. Мы б дапамаглі". Словы ня новыя, Іх медыкі згадвалі ва ўсе часы і на ўсіх ўзроўнях.

Працяг на 8 старонцы

Але тут лекар пралічыўся, ён не адчуў меры болю ад страты ў сэрцы дачкі. А яна ўзяла словы на ўзбраенне. Яны цяпер штуршок ў пошуках той толькі ёй вядомай праўды, хто павінен ў смерці яе каханай матулі? Пайшла гарамычніца шукаць праўду. Складаная гэта рэч. Калі справа звязаная са стратай здароўя. Альбо лятальным зыходам. Паўсюдна адпскі непаразуменні. І, канечне, страх і неўспрымання прасіцелькі тымі кабінетчыкамі ў размовах з якімі яна спрабавала найсці сваю ілюзорную праўду.

Непаразуменні выклікаюць агрэсію ад ўсіх бакоў. Так і ў выпадку Марыі Восіпаўны. Яна спрабуе даказаць сваё, кабінетчыкі сваё. Ідзе звычайнае нагнятанне псіхозу бакоў і выйграе той, хто мае большыя рэзервы, больш моцны і трывалы псіхалагічны стан. Марыю Восіпаўну непараумеюць, непадтрымліваюць. Яе боль і агрэсія ўзрастае. І сёння яна гатовая ісці да канца. Хоць над ёй ўжо павіс меч прызнання яе недзеяздольнай. Прозьбы пазаставіць бароцца і звярнуцца да Бога ня служаць кабёце суцэшалінікам.

Скажу адразу, я размаўляў са Свіслацкай шукальніцай сваёй праўды. Яна адэкватны чалавек, вядзе сваю гаспадарку, ходзіць ў лес збірае дары прыроды. Вось толькі яскрава заўважна стомленасць Восіпаўны ад даўгіх хаджэнняў па кабінетах, дзе не заўжды выслушаюць, зразумеюць і выкажуць падтрымку.

У гэтай гісторыі можа паставіць кропку. Вярэдзіць душу толькі тое, што мы, людзі сталі сухімі эгаістамі, нас не турбуе чужы боль. Мы адмаўляемся вывучыць першапрычыны гэтага болю. А найчасцей займаемыя чыноўнікі, іншыя службовыя пасады патрабуюць гэтага ад нас ў поўным аб'ёме. Чалавек пазастаўся сам-насам з бядою, - стратай любімага чалавека. Ён перажывае моцны стрэс. Яму патрэбны ў гэты час псіхолаг, а не нашы раўнадушша. І калі мы ўспомнім гэтыя хрысціянскія заповеды, то такіх выпадкаў ў нашых людзкім асяроддзі стане значна меней.

Сшытак гарадзенскай інфармацыі

Аптэк болей, танных лекаў меней

Ажно на 24-ры дзяржаўныя аптэкі пабагацела за апошні час сетка фармацэўтычных медыцынскіх паслуг Гародні.

Аднак як заўважаюць самі наведвальнікі гэтых ўстаноў за патрэбнымі лекамі неабходна часта ездзіць з аднаго канца горада ў другі. І прычына тут вельмі банальная, - хвораму на ту ці іншую хваробу прапісаныя лекі не заўжды можна набыць па месцы жыхарства. Перашкаджае іх адсутнасць. Да таго ж гоняць ў пошукі гарадзенцаў і кошты на лекі, якія не заўжды аднолькавыя па ўсёй сетцы аптэк. Аптэкары тлумачаць розніцу праблемамі, і тэрмінам закупак, а часм і статусам ўстановы.

Азот ізноў гарэў

Менавіта такая інфармацыя прыйшла ад прэс-службы абласнога ўпраўлення МНС. Пажар надарыўся раніцай сёмага траўня ў адным з вытворчых цахоў кпцельнай акцыянернага таварыства. Выгарэў дах на плошчы некалькіх сецен метраў. На шчасце, ніхто з працуючых на гэты час ў цаху не атрымаў апёкаў і іншых раненняў. Тушылі ўзгаранне больш за трыццаць адзінак спецаўтатэхнікі. Лакалізаваць вогнішча пажарным ўдалося за трыццаць хвілін.

Масты ня толькі наводзяць, але й руйнуюць

Толькі так можна ахарэктызаваць паступак двух маладых гарадзенскіх мостабудаўнікоў.

радзенскіх мостабудаўнікоў.

Прышоўшы на падпітку да месца працы хлопцы патрапілі на вочы майстру будуючага аб'екту. Вынік, медыцынскае абследаванне з некарысным для падпітых вынікам.

З мэтай знішчэння ўсіх слядоў свайго працоўнага парушэння, будаўнікі аблілі гаручым бытоўку, дзе адпачываў пільны майстар і падпалілі.

Ахвяры бяздушнасці выпівох удалося вырвацца з полымя. Па факту знішчэння дзяржаўнай маёмасці і спробы забойства ўзбуджана крымінальная справа.

Працуем, прадаем болей, а жывем-выжываем

Згодна інфармацыі афіцыйных крыніц, знешнегандлёвае сальда Беларусі ў параўнанні са справаздачным перыядам мінулага года вырасла на 716 мільёнаў долараў ЗША. Пампезнасць заявы можна назваць крывадушшам, бо жывем мы як выжыць. Многія гаспадыні для сябе даўно перашываюць і цыруюць старое. Перавагу аддаюць не паходам ў крамы, што гандлююць новым таварам, іх месцы выбару абутку, адзення - гэта гандлюючыя кропкі секондхэнд. Вось табе сальда, а вось рэчаіснасць.

Суботнік, традыцыі і абяцанкі

Амаль ўсё сваё маладзёвае жыццё, а гэта перыяд застольна-застойных часоў памятаю сябе, як ўдзельніка штовясновага "ўсесаюзнага ленинскага суботніка". Людзі ішлі на суботнік як на свята, на прадпрыемствах право-

дзіліся мітынгі, дзе аратары сцвярджалі, што заробленыя грошы народам на гэтым свяце працы пойдуць на самыя запатрабаваныя мэты. Шлі дзесяцігоддзі, а савецкі народ ўсё бяднеў і бяднеў. Толькі прамовы аратараў гучалі з трыбун “пераканаўча”.

Надыйшло 21-шае стагоддзе. І на нашай зямлі наноў адроджаны дні суботнікаў. За іх правядзенне згадваюцца самыя дабрачынныя справы і мэты. Толькі вось памалу пачаў гэты высакародны рух перарастаць ў звычайны збор грошай. Напрыклад, сёлета ў Гародні ў некаторых медыцынскіх ўстановах наўзамен работы па ўборцы вуліц адміністрацыя запатрабавала ў калектыва ўнесці свае ўласныя грошы ў скарбонку так патрэбнай справы.

Такі вопыт не адзіны. Ён мае месца на тэрыторыі ўсёй рэспублікі. Толькі на што выкарысталіся грошы новых “самаахвярнікаў”, што вельмі часта абураюцца ў крамах на рост коштаў нікому не вядома.

Ноч музеяў

Арганізатары, а гэта творчыя калектывы музея гісторыі рэлігіі і гісторыка – архіялагічнага музея парупіліся. Гэтым разам арганізавалі дзею з двух частак.

Дзённая пачыналася з 11-ці гадзін раніцы была больш афіцыйнай і распаўсюджана прысутным аб гісторыі і скарбах, што захоўваюцца ў фондах музеяў Гародні.

Другая частка, – насіла назойначнай дзеі. Кожны ахвочы аглядаць музейныя рэліквіі ў прамежах ліхтароў, павінен быў заплаціць трыццаць айчынных тысяч. Той, хто наведаў відовішча ноччу, непашкадаваў. Гасцей віталі музыкі гарадзенскага духавога аркестра, народныя майстры падрыхтавалі да паказу свае вырабы з саломы, лазы, скуры. Аздобілі музейныя экспазіцыі удзельнікі бальнага фестывалю “на балі ў Тызенгаўза”.

Адным словам і паглядзець было на што ня толькі культурна адпачыць дакрануўшыся да сівой

мінуўшыны, завесці новыя знаёмствы, а яшчэ проста пабадзяцца па тых месцах, што складаюць гонар гісторыі Гародні.

Платныя экскурсіі-панацэя для бюджэта?

Зарабляць грошы справа пачэсная і карысная. Вось і даводзяць установам культуры задачы па заробку сродкаў для папаўнення бюджэта горада, раёна. сельсаве-та мясцовыя вертыкальшчыкі.

Зразумелая справа клуб, Дом культуры, арганізуй тут платныя вечарыны, дыскатэкі, балі, вясельлі. А што бібліятэкі, музеі? Іх прызначэнне сеяць мудрае, прыгожае, вечнае. Аднак – гэта адна справа, зусім іншая, фінансы. І думаюць экскурсаводы, малодшыя і старэйшыя навуковыя супрацоўнікі не аб мудрым і прыгожым, а аб тым, як знайсці, запрасіць і правесці платную экскурсію. Інакш апала, а за ёй як дамоклаў меч кантракт.

Ня веру, што тыя капейкі, заробленыя музеямі, бібліятэкамі вырастаюць бюджэт, напоўняць яго недастаючую частку. Здаецца і пісаць няма пра што.

Ды прыгадаліся мне часы, калі быў яшчэ юнкарам. З захапленнем чытаў навіну размешчаную на старонках органа ЦК КПСС “Ізвестія”, што дзеля выжывання пастар пратэстанцкага касцёлу ў Англіі даў дазвол на правядзенне ў святым храме паслужбовай дыскатэкі.

Выходзіць і вертыкальшчыкі суверэннай Беларусі наступілі на тыя ж самыя граблі.

Паленне

На літаратурных Парнасах імя Паўла Севярынца мала вядома дасціпнаму чытачу. Мы ж ведаем, што душа спадара Паўла прагне высокага, чыстага.

І ён з душою змагара, душою бунтара, душою вытанчанаю і пяшчотнаю прадстае перад нашым чытачом ў сваіх творах.

Ад беларусаў пахла дымам. Гэта быў той гаркаваты, трывожны дымок чыгуначнай цягі, пах перасмоленых шпалаў і галю, які не выветрываецца на станцыях і вакзалах. Толькі што прайшліся, правярылі дакумэнты прыбалты, хлопцы папрасьцей і чысцейшыя. Адзначылі кожнае купэ сваім запаволеным, старанным выгаварам зь нетаропкай запінкай, і застаўся ад іх толькі шчоўк зачыненых дзвяраў напрыканцы вагона. Зайшлі нашыя. Пашморгваючы, напайголаса нешта гаворачы, з холаду — яны занеслі ў надыханы вагон дымавітую сьвежасць. Усе, хто ехаў, паглядалі на іх заклапочана, з насыцярогай — ну, што там?.. Не, тут вам ніхто нічога ня скажа. Гэта словамі не перадаць. Прыедзеце, убачыце самі. Пад шумок я пачуў безупрэчнае чэ, такое шчырае, што вільготна пацяплела ўваччу. Старэйшы, вусаты, узяў працягнуты пашпарт; вочы на міг вынырнулі з пад ценю фуражкі, зірнулі, і зноў ку схаваліся ў цемень пад казырком. Зараз спытае, чаго вязу. Кнігі. Што яшчэ? Усё, толькі некалькі кнігаў, і больш мне нічога ня трэба. Той маўчаў, варушыў вусамі і разглядаў старонкі

Працяг на
10 старонцы

так пільна, нібыта дзяржаўная мяжа пазначалася дзесьці там, між дробненькіх літарак. Нарэшце, ледзь заўважна хітнуў сам сабе — усё правільна. Я схаваў пашпарт глыбей, пад крысо пінжака, і ўладкаваўся на сваёй бакавушцы больш ёміста й грунтоўна. Што ж, наперадзе — цёмная ноч насустрач руху, нямы халадок з-пад вакна, і чаканьне, на якое адпушчана столькі й столькі тахтаў чыгуннага перастуку. Паедзем, і недзе пасья Маладэчна, бліжэй да гораду, трэба будзе выйсьці ды выпаліць штучку. Паліць я кінуў даўно, маю на ўвазе тыдні. Але тут без цыгарэты не абысьціся. Мож-

на й псыхіку пасадзіць, сур'ёзна. Такія справы. Вакол варушыліся пасажыры, шукаючы пад коўдрай чагосьці цяплейшага, укладваліся й шэптам перагаворваліся. Няважна, пра што. Сьпіце спакойна. Я знаю, так спакойней, калі засынаеш, а нехта ўначы сядзіць ля вакна, як вартавы,

і думае, падпіраючы падбародзьдзе. Мне сёння ня спаць да самага Менску. Перш чым там выйсьці, трэба яшчэ раз усё перадумаць. Падрыхтавацца да ўсякага абароту пдазеяў. Выразна ўявіць сабе, дзеля чаго я пакінуў утульную Вільню, з гэткам сьпехам ды грукатам рассоўгаў архівы свае па шуфлядах і бегма рвануў на вакзал. Да падрабязнасьцяў перабраць: як будзе выкарыстаны страшны груз, ад каго трымацца падалей, і што мне сьвеціць пасья. Я застаўся адзіны, але, здаецца, пакуль ня выдаў сябе нічым, ня здрадзіў, і не аступіўся. Урэшце, трэба быць гатовым — адным ударам зьдзейсьніць найвялікшую кару, да якой я ішоў усё жыцьцё. Зьдзейсьніць, як мага

пачварней, каб атрымаць яшчэ больш пачуцьця. І ўбачыць, на свае вочы крах тае магутнае сілы, якой мы баяліся. І каяцца... Ну, паглядзім. Такі паўзмрок перад экранам вакна й столік на бакавушцы быццам прыдуманьня для пагойдваньня ды перастуку. Для таго, каб сядзець аднаму, вырашаючы самае важнае, і падтакваць рухамі рук. Я ціха. Цягнік крануўся. За вакном пайшло, паехала, перабіраючы дошкі штыкетніку, адымаючы крокі абходчыка й рухомыя цені, што тускна ўспыхвалі й гасьлі... І ціхенька адчулася, як з набіраным ходам падспудным кодам падстукваюць колы. Далёка

мігцелі агенчыкі, перацінаныя ў цемры дрэвамі. Я глядзеў. Я спрабаваў учытацца ў гэты рух, зразумець. Краіна мая, што ж такое з табою творыцца, сярэднявечнае, таямнічае; што гэта за гекатомба на плошчы, што за жар і вагні... А яно ўсё мінала перад вачыма і прападала — пустым наборам, калі чытаеш па дзесяць разоў і не разумееш зьместу. Я глядзеў у сваё дваістае, цьмянае адлюстраваньне ў глыбіні шкла, і думаю, што лепей, каб разабрацца, пачаць зь сябе.

***

Першае, што прыходзіць у галаву — гэта кнігі дома ў бацькоў. Тамоў тысячы й тысячы. У пакоях стаяла цэлая архітэктура — у ша-

фах, на паліцах і проста на падвакоўніках. Помню, нязручна было рабіць дамашнія заданьні, усё ўпіралася ў кнігі, напханьня пад сталом. Большая частка, наколькі я ведаў, дасталася нам ад бібліятэчнай радні. Кнігі сьцяной стаялі ў залі. Заходзіш, і адразу зашклёная сьценка, галоўная вітрына ў доме. Напаказ усе каштоўнасьці: сэрвіз савецкага парцеляну, сямейныя тайны ў альбомах і дакумэнтах, шкатулка са срэбрам ды золатам, а таксама парфума — за дзьверцамі адчыняўся халаднаваты адэкалённы пах. І кнігі. Тамы ўсё больш цяжкія, пацямлелыя, поўныя зборы тво-

раў. Вялікая Руская Літаратура. У некалькі паверхаў, так што верхніх без падстаўленага крэсла было не дастаць. О, гэта былі паважаныя кнігі. Пацёртыя, з умудранай сівізной у нітачках пераплету, лісты ўсхваляваныя ад перагартаньня. Краем старонкі папера гусьцела ад сьліненых пальцаў, і прасьвечвалі

літаркі шрыфту, як кузуркі ў бурштыне. Яно ўсё яшчэ ў руках у мяне трымціць, дрыжэньне шкла, зь якім адкрываліся кнігі, і тхне халадком парфумы. Самым грамадным фаліянтам была «Москва». Яна ня ўлазіла старчма, і яе паклалі плітою. Такая велізарная й цяжкая, з такім цьвярдзеным рубам, што ёй можна было забіць. Гіганцкая, ілюстраваная; яе гулкія глянцавыя лісты раскрываліся, як дзьверы ў паркетныя залі. Я помню, ледзь трымаў яе на каленях. Развароты сполахамі. Крамлёўскія панарамы з дахаў сталінскіх шматпавярховак: глядзіш, галава кружыцца, і жаж уявіць, як чалавек сарвецца адсюль, як ляціць у бездань, мільгае празь бясконцыя паверхі... Сталіца

— я моцна ўдыхаў бліскучы, навошчаны пах. Кожную кнігу, як адкапаны скарб, я зносіў у свой пакой, і там на некалькі дзён заміраў за чытаннем. Тайны раманаў і прадмовы зь легендамі аўтарскіх біяграфіяў узбуджалі мяне неймаверна. Я нават сам пачынаў папісваць — такім гарачым струменьчыкам, калі ўжо няўцярп, і толькі б дабегчы да чыстай паперы. Тое было першае смутнае прадчуванне, што мне кнігамі жыць. Сядзіш да вечара, не ўключаючы сьвятла, учытваешся да зьмярканьня... Падымаеш вочы — і цемра. Пэўна, гэта з тых часоў я такі маўклівы. Я сутулюся. У мяне расплываецца зрок Кнігі — гэта было сьвятое. Іншага разу нам падбіралі бацькі. Цэлая цырымонія. Тата ўзважваў том на руцэ, сям і там раскрываў, звычайна трапна, трохі далістваў, з надломам разгладжваў далоньню — і пачынаў уголас. А калі ў нас што-небудзь пазычалі, кнігу ў чужыя рукі мама заўсёды загортвала. Найчасцей у адрэз шпалераў, якімі кватэру абклеівалі, узорыстых, у тонкія кветачкі. Запамінальны звычай.

Нарэшце, настаўніца наша, русіца. Баюся, гэта яшчэ адна з тых прычынаў, якія так цяжка цяпер мне выдзіраць з крывёю. Яе голас, глыбокі, грудны, выношваў ісконнае «о». Яна чытала душэўна, духоўна — я верыў. І пасля

школы бадзяўся па вуліцах, спадзеючыся знайсці ну хоць што-небудзь піцёрскае. Перабірай, перабірай, корпайся ў генах і ранах, гэта табе зараз так пакутліва. Я ж памятаю, як ўсё чытался. Бунін. Абарвалася сэрца, і чуюцца да гэтых пор — перагрук антонаўскіх яблыкаў, якія ссыпаюць на сырую зямлю дзесь пад Варонежам. І падгрукваюць чыгуначныя колы, буйна, паддонна падгрукваюць. Што-ці беларускае? Як падумаць, можа, і адшукаецца між падлеткавай драбязы нешта такое, накшталт пусцяковай сьцяблінкі, якую няўцам пакусваеш. Хіба па-дзіцячаму буйны шрыфт тых беларускіх кніжак, што раз-пораз трапляліся ў залі. Несур'ёзна. Хаця, можа быць, і прыемна. Было ж прыемна бацьку, адукаванаму журналісту, калі прыяжджалі ў вёску, прымаць між дзядзькоў і братоў тутэйшае гаварэнне. Трохі сарамлівае, ды сваё — гэта папахвала гарадам і скотным дваром. Бог яго ведае адкуль, зь якіх такіх каранёў, я сам пачаў размаўляць. Здаецца, гэта была проста сіла цяжару. Зямная цяга. Я падаў, як яблык. Першыя курсы, унівэрсытэт. Зь нетраў, з пакойчыку ў прыгарадным панэльным доме, раптам — цэнтар гораду, самае сьвята. Пушаючая штурханіна з вышэйшымі розумаў, абіснваньні якіх я й не падазраваў. Мы на дзіва хутка сышліся, і по-

тым цэлай кампаніяй пасля параў вывальвалі на праспэкт ці разам зьбіраліся на дэманстрацыю. Нам ранілі грудзі белыя значкі, распаласаваныя чырванню. Мы дасканала ведалі, хто вінаваты й што рабіць. Мы высакародна ўступаліся за кволеньку, вось-вось гатовую абамлець, беларушчынку. Па-рыцарску. Парасейску. І змагаліся. Я лазіў уночы па дахах, у цэнтральных кварталах, дзе старыя дамы і ўстановы з высакалобай стольлю. Я бачыў гэты горад з вышыні чалавечага палёту — баючыся сарвацца, па самым па краі. Дацяпер увушшу той крохкі крок на гарышчы, і вецер у верхавінах дрэваў варушыць ад жудасці валасы, і ашалелае дыханьне ўжо ўнізе, калі, задраўшы голаў, глядзіш, як трапечацца над крэпасцю наша палотнішча. Мы ўзломвалі браняваныя дзьверы з дапамогаю некалькіх фраз. Нам адкрываліся й задуха кватэраў, і бясконцыя калідоры студэнцкіх інтэрнатаў, дзе можна было адбарабаниць касцяшкі пальцаў і пасадзіць голас. І калі за вечар даставалася хаця б колькі цёпленькіх беларускіх слоўцаў, хаця б вінаватая ўсьмешка, пажадана дзявочая — мы былі шчаслівыя, і казалі сабе, што ня ўсё яшчэ страчана.

Працяг у наступным нумары

Што пакупам, ці тавар для тутэйшых

Стаяў напярэдадні ў чарзе. Пастаяць ў месцы дзе віруе вольная грамадзкая думка вельмі карысна ня толькі шэраговым грамадзяніну. Чарга — гэта каталізатар праз які вольнадумства, а гэта проста думкі ўслых вельмі карысны тым, хто кіруе вертыкаллю ўлады на месцах.

Асабліва шчыруюць жанчыны, ім першым трэба добра падумаць, каб на тыя сямейныя грошы, што складаюць бюджэт накарміць, абуць дачацаў. Скажу ўсім, нашы жанчыны асаблівы народ. Яны ўсё разумеюць, ўсё ведаюць. Вось цытата адной пакупніцы: "Пайшла за рыбай. А рыба ўся ляжалая ня свежая, прамёрзлая, за што плаціць такія гро-

шы? За лёд і дрэнны пах". Другая: "А паглядзіце на куры, што прадаюць нам замарожанымі? Там жа столькі вады пасля размарозкі тушкі, што гатаваць няма што. без дадатку вады ў каструлю можна рыхтаваць бульён. Куды глядзяць ўсе гэтыя кантралюючыя органы? Можа ім ўсё адно".

Трэцяя "Прайшлася па шэрагах, дзе гандлююць кавай, гарбатай, цукеркамі, ўсім, што душа пажадае. Усе хваляць якасць свайго тавару, а прыдзеш да дому, паспрабуеш, сурагат ды і толькі. Вось надоечы, сваяк з заробкаў замежных прыехаў прывёз ў прэзент каву. Дык ад араматы слонкі цякуць. А які смачны сыр з Эўропы.

Іншыя іхнія артыкулы, нам да гэтай іхняй якасці яшчэ дога".

Чацвертая "Дык і нашыя бізнесмены прывозяць тавар з замежжа, а чаму ён такі неякасны? Відаць купляюць дзе трапілася, ці там, дзе хочучь выкінуць, ды шкада. Вось і прадаюць нашым, а мы купляем і чуем ад іх пра эўрапейскую якасць, а на справе што?".

Пятая "Што ж гэта адбываецца з нашым народам. Дураць, яго шальмуюць. Не стае той заробленай капейкі, каб новую дыктоўную рэч купіць. Усе як пад замову носяць вопратку, а можа і бялізну з крамаў, дзе красуюцца надпісы "Рэчы з Эўропы".

І такія размовамі жыве кожная чарга, а калі яшчэ нойдуцца ахвотнікі, ды пра палітыку згадаюць, тут такія дэбаты распачынаюцца, што многія парламенты ўсіх краін і кантынентаў пазайздросцяць.

Лондан, даеш 25 ме- далёў

Менавіта столькі Алімпійскіх ўзнагарод ад членаў Нацыянальнай Алімпійскай зборнай запатрабавалі прывезці з лонданскай летняй Алімпіады функцыянеры ад беларускага спорту.

Заваёўваць ўзнагароды Алімпіады патэнцыял лідараў нашай каманды дазваляе, але пры ўмовах, што непаўторыцца гісторыя Пенкіна. Калі ў мала-табойцаў Ціхана і Дзевятоўскага міжнародны антыдопінгавы камітэт ледзьве не адабраў медалі. Каб прайшло ўсё гладка, неабходна плённая і ўзаемаўзгодненая работа, як самога спарсмена, так і тых спецыялістаў, што адказваюць за перада-лімпійскую падрыхтоўку атлета.

На ўвазе маецца трэнерскі штаб, лекар, спецыялісты па харчаванню, і шмат іншых людзей. Калі гэты штат спрацуе бездакорна, то без медалёў беларусы непазастаюцца.

Бойка фана- таў ў Слоні- ме.

Прыкладна 60-т аматараў спорту бралі ўдзел ў паслягульнёвай бойцы ў Слоніме, дзе мясцовы "Камунальнік" прымаў ў рамках розыгрышу чэмпіянату Рэспублікі Беларусь па футболе ў першай лізе Гарадзенскі "белкард". Гаспадары перамаглі з лікам 2-1. Пасля паразы сваіх любімкаў гарадзенцы ўсчалі бойку, якая працягвалася прыкладна дзесяць хвілін. Прыехаўшы на месца праваахоўнікі засталі толькі аднаго акраваўленага фана, што ляжаў на асфальце. Дзякуючы здымкам пабоішча на камеры мабільных тэлефонаў міліцыянтам ўдалося выявіць зачыншчыкаў скандалу.

Шэсце ад цэнтра да ва- коліц

Гарадзенскія заўзятары футбола нарэшце задаволілі свай імпат, атрымалі права на шэсце-мітынг па вуліцах Гародні.

З нагоды скарысталі прыкладна две сотні мясцовых ціфозі.

А вось тыя, хто маўкліва нагледаў за дзеяй збоку, выказаліся нават вельмі канкрэтна. Высокі спадар пенсійнага ўзросту згадаў так "лепей бы пенсію падвысілі, вось якія кошты ў крамах, забыўся са сваёй старой, калі еў далікатэсы. На гэты спорт грошы знаходзяць, а на астатняе нехапае. А так, што гэта шэсце ці прагулка, адным меней, адным болей!.

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСАЎ У ПОЛЬШЧЫ

Ніву чытаюць на Беларусі, Польшчы, Літве.
Чытайма разам!!!

Свабоднае інфарма-
цыйнае выданне
Заснавальнік: Аблас-
ная Рада сяброў БХД
Гародні.

Надрукавана на
ксераксе с. М. Кухты
Наклад 299 паасобні-
каў

Адказы за выпуск:
Георг Нёман